

Portré három tételben Fischer Ernőről 1997

Riporter: D. Kovács Júlia

Készült: ABC filmstúdió

Részlet

A monumentalitásról

... mindig megdöbbenve láttam, hogy milyen kevesen ismerték fel magának a kép monumentalitásának a tényleges lényegét, az egzisztenciáját. **Mi a monumentalitás?** Fundamentális, ontológia alapkérdésekig kell leszállni. Le kell szállni pl. odáig, hogy egyszer tudom azt, hogy a kép egy energiamennyiség, egy halmaz. Ebben az az érdekes és rájöttem, hogy ezzel az energiával, ha van a művésznak érzékenysége, szeme és egyáltalán fel tudja fogni azt, hogy egy kép organizmusa mennyire organizmus, egymásra épülő rész – egészeknek, éppen úgy, mint egy biológiai lét, mint egy emberi lét valósága és hogy mennyire egymásra épül, és hogy ez az energiamennyiség hogyan áramlik formáról formára, vonalról vonalra, színről színre. Mindegyik energiát képvisel, mindegyik másként vezeti az energiát, pl. egy vékony vonal lassan engedi az energiát, és ezt én érzékelem. Egy vastagabb vonalnak nagyobb az áteresztőképessége és ott az energia gyorsabban a végére halad. Ez azt jelenti, hogy az a bizonyos forma rövidebb lesz. Csak ha a vonalra szűkítem le az energiát, akkor már bizonyítani tudom. Nem szólva a formáról, a formáknak az egymáshoz való szituációjáról, egymásra simulásáról. Éppen úgy, ahogy a szervezetben a máj, a tüdő, a szív, a bordázat egy szerves egésszé alakul át. Ez az energia egy kódot hordoz. Ennek az energiának tudom, és ezt én táplálom bele, hogy az a kód, hogyan fogja befutni a rész és az egész és majdan az egész kép architektúrájában, struktúrájában, szerkezetében, hogyan fogja befutni és közvetíteni magát azt a kódot, amit rábíztam. Én magát az energiát egyszer egy kódra, egy szimbolikus formára, másrésztől pedig – ha van festői képzettségem – akkor megteremttem a teljesen, akadálytalan áramlását valóban az energiának. A kép monumentalitása ott van, hogy ezt az áramlást az egész képen belül lehetővé teszem, feltöltöm energiával és ez az energia fogja majd feszíteni magát azt a rámat, túl akar jutni a kompozíció lezártságán. Ezért az a jó kompozíció, amelyik egyszerre nyitott és egyszerre zárt. Ez egy ellentmondás, de fel lehet oldani és fel kell oldani, mert a kompozíció sohasem zárja le a kép igazi tartalmát, maga a tartalom túllép a kereteken és beáramlik a végtelenbe. Schelling mondja azt, hogy mindenegyus mű, jó mű, remekmű mindig eleget kell, tegyen annak a fajta küldetésének, hogy a végest magát átképzzi a végtelenbe. Minden kép, amit úgy hoznak létre, hogy ezt nem tudja végrehajtani, az energiának ezt a szétfeszítő erejét és maga a kép nem tud a végesből a végtelenbe átképeződni, áttörni tulajdonképpen a vásznat, legalább is a gondolatvilágban, és a néző továbbgondolja, tovább él, ha eléggé kulturált, eléggé intelligens, tovább él a képpel magával, és a kép pedig belefejlődik annak a kornak a kultúrájába, Beleszervül természetesen, mert maga a művész is benne élt a maga korában. Megértette a korát, tudta azt, hogy a filozófia, a fizika, a biológia, a matematika, a nyelv ma milyen követelményeket támaszt. Nem arról van szó, hogy matematikusnak kell lenni. Nem arról van szó, hogy biológusnak kell lenni. Arról van szó, hogy a világképemben az alapkérdésekben benne legyen. Addig el kell jutni a kulturált embernek vagy festőnek, aki érzékeny a világra, hogy ezt a fajta világképet megteremti magának. Ez saját észrevételem. ha végignézzük a képzőművészet kultúráját, azt tapasztaljuk, hogy minden kultúrának saját energiakészlete van. ... azt látjuk, hogy a benne élő művész átvette a saját korának energiátöltetét.